

Ο Γερμανός Γιάκιμ Σμάισερ φωτογράφησε από απόσταση αναπνοής τα επιβλητικά ζώα της Αφρικής, ως φόρο τιμής στην άγρια ζωή και μια προειδοποίηση για το μέλλον τους.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΤΗΣ ΣΑΒΑΝΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

κείμενο
ΠΑΝΤΕΛΗΣ
ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ

φωτογραφίες
JOACHIM
SCHMEISSER

«ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΕΣΤΙΑΖΟΝΤΑΙ μέσα στις ομορφιές και στα μυστήρια της Γης δεν είναι ποτέ μόνοι ή εξαντλημένοι από τη ζωή. Εκείνοι που αναλογίζονται την ομορφιά της Γης βρίσκουν αποθέματα δύναμης που αντέχουν όσο διαρκεί η ίδια η ζωή. Όσο περισσότερο ξεκάθαρα μπορούμε να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στα θαύματα και στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε το σύμπαν, τόσο λιγότερη όρεξη θα έχουμε για καταστροφή», έγραψε το 1956 στο περιοδικό Companion η θαλάσσια βιολόγος και συγγραφέας Ρέιτσελ Λουίζ Κάρσον, με αφορμή το πώς θα βοηθήσει τον ανιψιό της και κάθε παιδί να αναρωτιέται και να ερευνά τον κόσμο και τους ανθρώπους, ξεκινώντας από τη φύση.

Αυτές οι φράσεις έχουν αποτυπωθεί στο μυαλό του Γιάκιμ Σμάισερ, ενός Γερμανού φωτογράφου που ζει στο Μόναχο, και συνοψίζουν τις προθέσεις του στον χώρο της φωτογραφίας, όπως αποδεικνύεται και από το φωτογραφικό του λεύκωμα Οι τελευταίοι του είδους τους (Die letzten Ihrer Art), που κυκλοφόρησε τον Απρίλιο του 2021 από τις εκδόσεις TeNeues. Για πάνω από δώδεκα χρόνια, ο Σμάισερ ταξίδευε στους Εθνικούς Δρυμούς και στους προστατευόμενους βιότοπους της Κέννας, που αποτελούν το σπίτι για χιλιάδες θηλαστικά της αφρικανικής ηπείρου. Στόχος του ήταν να απεικονίσει τους τελευταίους γίγαντες της Αφρικής από κοντινή απόσταση, να αναδείξει την επιβλητικότητά τους και να αποτυπώσει την περιπλοκότητα των θησαυρών της φύσης που ενδεχομένως να χάσουμε.

Σύμβολο θάρρους, δύναμης και κουράγιου, ο «βασιλιάς των ζώων» αντιμετωπίζεται δυστυχώς ως τρόπαιο για πολλούς λαθροκυνηγούς. Κάτω δεξιά, ο φωτογράφος Γιάκιμ Σμάισερ.

Ένα κοπάδι ελεφάντων περιλανιέται στην αχανή έκταση της κενυάτικης σαβάνας. Συνήθως, η δομή τους είναι μητριαρχική και διαθέτουν μία από τις πιο περίπλοκες κοινωνικές δομές στο βασίλειο των ζώων.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΑΡΧΗ

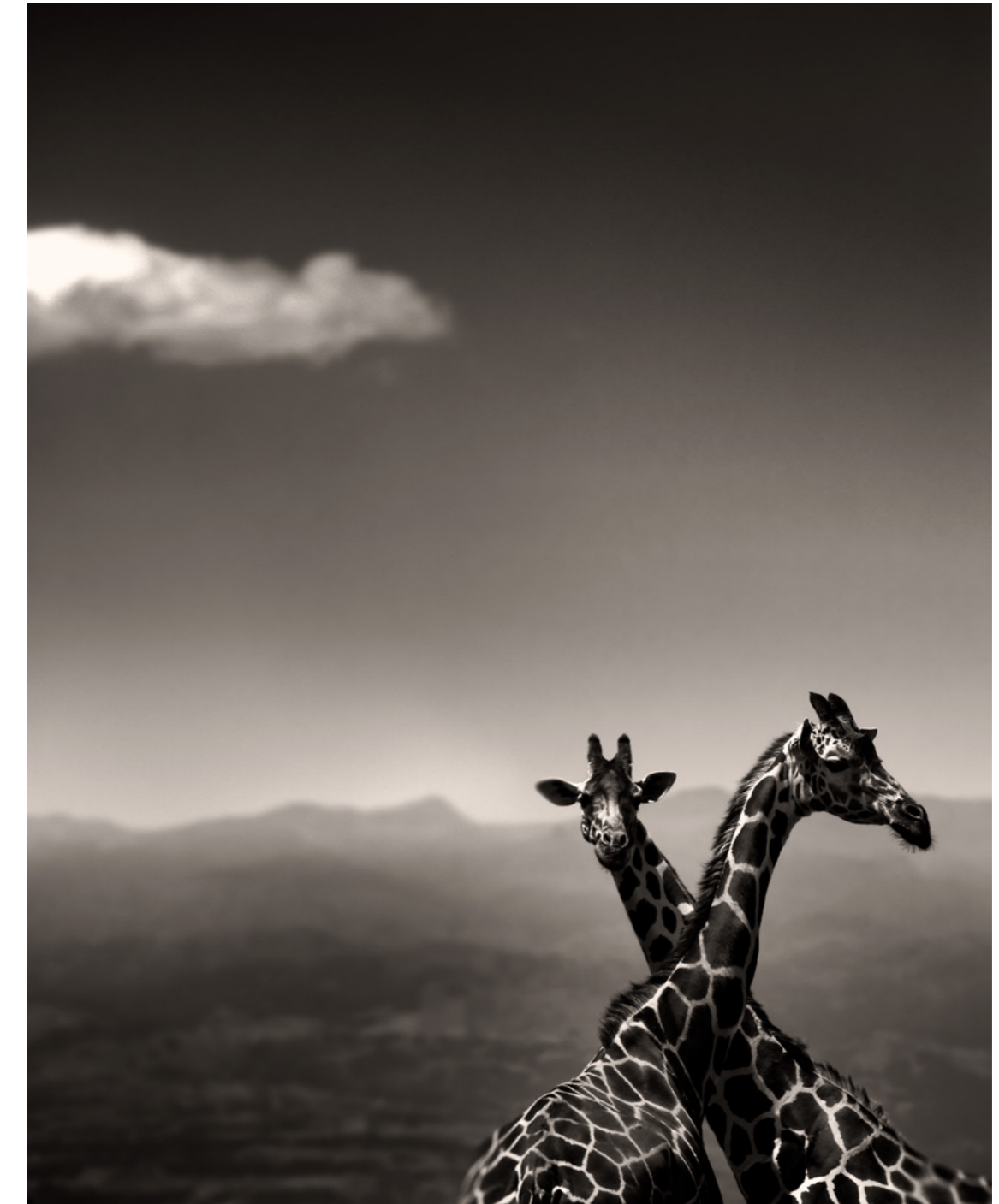
Ο Σμάισερ ξεκίνησε την καριέρα του ως φωτογράφος για διαφημίσεις και εργάστηκε στον χώρο για περίπου τρεις δεκαετίες. Το 2009 άρχισε να γυρίζει ένα ντοκιμαντέρ για τους ορφανούς ελέφαντες του προγράμματος διάσωσης Σέλντρικ στην Κένυα, το οποίο εξελίχθηκε στην έκδοση του 2017 Ελέφαντες στον Παράδεισο. «Σε αυτή τη δουλειά, βίωσα από πρώτο χέρι τον ατέλειωτο πόνο που νιώθουν αυτά τα υπέροχα πλάσματα. Όπως επίσης βίωσα το τι μπορεί να γίνει εφικτό αν κάποιος αποφασίσει να πολεμήσει γι' αυτά τα πλάσματα, που οι γονείς τους έχουν κυνηγηθεί λαθραία στις περισσότερες περιπτώσεις, και να τους δώσει μια δεύτερη ευκαιρία», εξηγεί στο «Κ» το σκεπτικό του που τον κινητοποίησε να απεικονίσει την τέλεια ομορφιά που τείνει να χαρακτηριστεί «σπάνια».

ΤΟ ΔΕΟΣ

Προκειμένου να πλησιάσει τα σπάνια ζώα της αφρικανικής σαβάνας, τα πλάνα που κατέστρωσε ποτέ δεν εξελίχθηκαν όπως θα ήθελε. Η ιδέα της απεικόνισής τους όμως παρέμεινε σταθερή. Απλώς έπρεπε να βρει το κατάλληλο κλειδί. Το βρήκε χάρη στον Τιμ, έναν αφρικανικό ελέφαντα ύψους τεσσάρων μέτρων στο Εθνικό Πάρκο του Αμποσέλι, που είχε το παρατσούκλι «Ευγενικός γίγαντας». «Ήμουν στο μονοπάτι του με τον οδηγό μου, όταν ξαφνικά [σ.σ.: ο ελέφαντας] άλλαξε πορεία και ερχόταν προς τα εμάς. Ήταν μακριά, περίμενα πως θα κάνει κάποιον ελιγμό. Δεν μπορείς να περιγράψεις ακριβώς το συναίσθημα όταν ένας ελέφαντας με τους χαυλιόδοντές του έρχεται καταπάνω σου. Ξάπλωσα μπροστά στο αμάξι, για να τον τραβήξω από χαμηλή οπτική γωνία. Έστριψε δεξιά μόνο όταν με πλησίασε στα τρία μέτρα», λέει στο «Κ».

Μια οικογένεια γατόπαρδων στην Κένυα. Τα μικρά βρίσκονται μαζί με τη μητέρα τους, προκειμένου να μάθουν από νωρίς την τέχνη του κυνηγιού και της επιβίωσης.

Η λέξη καμηλοπάρδαλη στα αγγλικά (giraffe) προέρχεται από τα αραβικά και σημαίνει «αυτός που είναι χαριτωμένος, αγαπητός». Το 2016, επιστήμονες βρήκαν πως υπάρχουν τέσσερα είδη καμηλοπαρδάλων.

Ο ΦΟΒΟΣ

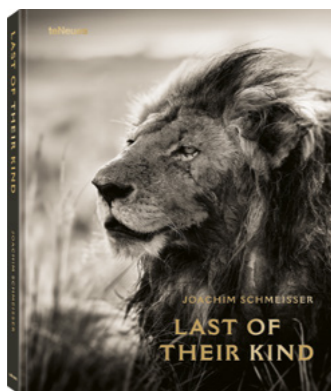
Ο φόβος μπορεί να φωλιάζει μέσα του. Ποιος δεν θα ερχόταν αντιμέτωπος με αυτό το αίσθημα όταν αντικρίζει τον βασιλιά των ζώων ή όταν νιώθει τη δόνηση που κάνουν τα βήματα του ρινόκερου στο έδαφος; Ωστόσο, επιλέγει να μην αποτυπωθεί στις φωτογραφίες του. Αντίθετα, κυριαρχούν η εκφραστικότητα, η αυτοπεποίθηση και η ομορφιά, παρά το γεγονός πως μία από τις φωτογραφίες του αγγίζει τα επίπεδα του φόβου και της απόγνωσης των ζώων στον αγώνα για την καθημερινή επιβίωσή τους. «Για παράδειγμα, στη φωτογραφία Δραματικό πέρασμα, όπου ένα μεγάλο κοπάδι από ελέφαντες διασχίζει ένα ποτάμι, παρά τις αποτυχημένες προσπάθειες να βρουν πέρασμα. Δύο μικροί ελέφαντες κινδύνευαν να γλιστρήσουν στο ποτάμι από το ολισθηρό έδαφος. Η μητέρα τους όμως τα κράτησε σφιχτά. Ήταν ένα θέαμα που έκοβε την ανάσα και το συνόδευε το εκκωφαντικό τους σάλπισμα. Χάρη στην ομαδική δουλειά, στο τέλος όλα πήγαν καλά».

Οι ρινόκεροι υπάρχουν για πενήντα εκατομμύρια χρόνια και αποτελείται από μια οικογένεια πέντε ειδών. Στην Ασία, κινδυνεύουν με εξαφάνιση, ενώ στην Αφρική ο πληθυσμός τους μειώνεται δραματικά.

Η ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Στις σελίδες του λευκώματος, σε πολλές φωτογραφίες δίπλα υπάρχουν πληροφορίες για την τωρινή κατάσταση των ζώων, βασισμένες σε στατιστικά και στοιχεία από τους ντόπιους της Κένυας. Ας πάρουμε τα τσιτάχ, τα οποία θανατώνονται από τους αγρότες με παγίδες και δηλητήρια, γιατί θεωρούνται απειλή για το βιος τους. Ή τους μαύρους ρινόκερους, που ο πληθυσμός τους είναι μικρότερος από πέντε χιλιάδες, ενώ πριν από πενήντα χρόνια άγγιζαν τις εξήντα πέντε. Την έκδοση συνοδεύουν ποιήματα, όπως της νεαρής Αμάντα Γκόρμαν, και μια δήλωση του ηθοποιού Ντζιμόν Χουνσου, γνωστού για τις ακτιβιστικές του δράσεις στο Χόλιγουντ, που χαρακτήρισε το έργο του «μια υπέροχη συνεισφορά στην ανθρωπότητα». Ο τίτλος του λευκώματος προειδοποιεί δυνατά για τους κινδύνους της ανθρώπινης παρέμβασης και της κλιματικής αλλαγής που επηρεάζει το οικοσύστημά τους. Η φωτογραφία έχει τόσο δύναμη που εξαφανίζει τις λέξεις και ο Σμάισερ αυτό το γνωρίζει καλά. Σεβεται τη φύση, την ομορφιά και τη σπανιότητά της και την τιμά με τον φακό του. Γι' αυτόν τον λόγο, ο ίδιος δεν πιστεύει ότι το έργο του είναι μόνο μια προειδοποίηση, αλλά και ένας φόρος τιμής. «Αυτά είναι προσωπικά πορτρέτα για την ομορφιά της δημιουργίας και της παροδικότητας. Είναι ταυτόχρονα ένας φόρος τιμής και μια προειδοποίηση - ένα οπτικό μήνυμα με σκοπό να καθαρίσει τη θολή μας σκέψη πάνω στην αέναη περιπλοκότητα και ευαλωτότητα της φύσης και να αναγνωρίσουμε ποιους θησαυρούς μπορεί να χάσουμε ανεπανόρθωτα». ■

INFO Το φωτογραφικό λεύκωμα *Last of Their Kind* του Γιόακιμ Σμάισερ κυκλοφορεί από τις εκδόσεις TeNeues (τιμή 50 ευρώ). Είναι η δεύτερη έκδοση του Γερμανού φωτογράφου.

«Σε αυτή τη δουλειά, βίωσα από πρώτο χέρι πως νιώθουν αυτά τα υπέροχα πλάσματα. Όπως επίσης βίωσα το τι μπορεί να γίνει αν κάποιος αποφασίσει **ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΕΙ ΓΥ ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΛΑΣΜΑΤΑ**».

Δεξιά, ο Σμάισερ εν δράσει στα εθνικά πάρκα της Κένυας και κάτω, ένας γορίλας που «ποζάρει» μέσα στην σαβάνα. Πάνω, ένας νεαρός ελέφαντας που τρέχει και σηκώνει σκόνη στις αχανές εκτάσεις της Κένυας.